

Zöld vonal

2018 november 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Az első bécsi döntés nyolcvan esztendeje.

A bécsi Belvedere palotát a Magyarországot a töröktől megszabadító háborúkat vezető Savoyai Jenő herceg építtette, utolsó lakója pedig a sarajevói merényletben meggyilkolt Ferenc Ferdinánd osztrák főherceg volt. Az épületben nyolcvan esztendeje, 1938. november 2-án a német és az olasz külügyminiszter alkotta alkalmi nemzetközi döntőbírószék hozott ítéletet a hazánk és a csehszlovák állam – illetve az akkor annak részeként

számantartott szlovák autonóm tartomány – közötti határvitában. Ugyan a döntés a magyar történetírás szerint igazságos volt, egyik fél sem volt vele maradéktalanul elégedett.

A két világháború közötti periódus utolsó békeéveként elkönyvelt 1938 korántsem volt nyugodt és békés. Márciusban Ausztriát Németországhoz csatolták, s az anchluss egyrészt – igaz, csak átmenetileg – erősítette a Harmadik Birodalom hitleri víziójának létjogosultságát és realitását, másrészt rámutatott a közép-európai régió államhatárainak bizonytalanságára.

Az 1938. szeptember 29-én a Németország, Olaszország, Franciaország és Nagy-Britannia által megkötött müncheni egyezmény ugyan a szudétánémetek lakta csehszlovákiai vidékek Németországhoz csatolásáról rendelkezett, de egyik kiegészítő nyilatkozata megfogalmazta, hogy „a csehszlovákiai lengyel és magyar kisebbségek kérdése, amennyiben azt a következő három hónapon belül az érdekelt kormányok közötti megegyezés útján nem rendezik, a négy hatalom itt jelen levő kormányfői újabb összejövetelének tárgya lesz”.

Nem sokkal a müncheni szerződés után a magyar és a cseh/szlovák kormány között megindultak a tárgyalások a kisebbségek helyzetéről, az államhatár kiigazításáról. Az október 9. és 13. között Észak-Komáromban zajlott egyeztetéseken a pár nappal korábban Prága által kinevezett autonóm szlovák kormányt Jozef Tiso miniszterelnök, az önálló Szlovákia későbbi első elnöke képviselte. A magyar delegáció vezetője Kánya Kálmán külügyminiszter és Teleki Pál vallás- és közoktatásügyi miniszter – földrajtudósi minőségében – volt.

Bár az egyeztetések eredménytelenek voltak, Magyarország északi szomszédja olyan terület-átengedési ajánlatot tett, amely lényegében – tízszázalékos eltéréssel – megegyezett az első bécsi döntés által később megítéltekkel. Vagyis a csehszlovák kormány maga is elismerte a magyar állam területi igényeinek jogosságát, s ennek bizonyosságául még a tárgyalások ideje alatt átengedte Ipolyság városát és Sátoraljaújhely vasútállomását.

A végül is eredmény nélkül megszakadt komáromi egyeztetéseket kissé beárnyékolta a Felcsiki Gábor százados vezette sajátos akció, amely 1938. október 5-én hajnali két órakor vette kezdetét. A hangonyi határbiztosító század parancsnoka mintegy 450 emberével – cigányzene kíséretében indulva – átlépte a határt, és katonáinak a cseh telepesektől elvett házakat ígérte. A csehszlovák hadsereg gyorsan visszaverte a felsőbb engedély nélküli támadást, amelynek kilenc magyar katona áldozatul esett, 14 pedig megsebesült.

Mivel a két állam nem tudott megállapodni a határokat illetően, a müncheni szerződés értelmében döntőbíróshoz fordult. A Bécsben összeülő testületben azonban a francia és az angol állam nem képviseltette magát. Így az 1938. november 2-án meghozott döntés a német és az olasz kormány álláspontja volt, amelynek eredményéért azonban a francia és a brit kormány nem vállalt garanciát, ezért annak tartóssága és véglegessége eleve kétséges volt.

Az első bécsi döntés alkalmával a két külügyminiszter – a német Joachim von Ribbentrop és az olasz Galeazzo Ciano gróf – előbb meghallgatta a magyar és a csehszlovák felet, majd munkatársaikkal külön helyiségbe vonultak, és meghozták a döntést. Az új magyar–csehszlovák határvonalat egy 1:750 000 méretarányú térképen Ciano által behúzott zöld vonal jelölte. A határvonal szinte pontosan az etnikai határokat követte, Nyitra és Pozsony térsége kivételével. Az előbbi helyen nem lehetett „igazságos határt húzni”, míg a második esetben a szlovák autonóm tartomány fővárosa körül akartak stratégiai teret biztosítani.

Az első bécsi döntéssel 12 109 négyzetkilométernyi terület és 869 ezer fő (több mint 86 százalékuk magyar) került ismét Magyarországhoz. Ugyanakkor 320 ezer felvidéki magyarnak továbbra is idegen állam területén kellett élnie. Az ő képviselőjüket vállalta a legendás felvidéki politikus, Esterházy János gróf, aki az első bécsi döntés után is Csehszlovákiában tevékenykedett.

A terület magyar birtokbavételére 1938. november 4. és 11. között került sor. A bevonulásnak minden településen azonos volt a forgatókönyve. Előbb kivonultak a csehek. Távozásukat zárt ablakok mögül figyelték a helyiek, akik rögtön utána megkezdték a két-három óra múlva érkező magyar csapatok fogadásának előkészítését: zászlótengerrel, virágokkal és díszkapuval. A helyi elöljárók és egyházi vezetők, valamint az első világháborús frontharcosok és rokkantak, illetve óriási tömegek várták a bevonulók első hullámát, akiket szavalatokkal, beszédekkel fogadtak, s akik nem sokkal később továbbvonultak, átadva helyüket a végleges magyar katonai és igazgatási szakembereknek.

Két kiemelt helyszínen maga az államfő, Horthy Miklós – jellegzetes fehér lován ülve – vezette a bevonuló magyarokat: november 6-án Komáromban, november 11-én pedig Kassán. A kormányzó emlékirataiban a következőket írta ezekről az eseményekről. „Aki úgy, mint én, látta mindkét városban az öröm megható és

keresetlen kitöréseit, aki látta, mint borulnak az emberek egymás nyakába, vagy hullanak térdre az út mellett, és hogyan sírnak örömben, az megértette, hogy valódi felszabadulás ment végbe – mégpedig háború és minden vérontás nélkül.”

Az újonnan kialakult helyzettel azonban egyik fél sem volt elégedett. A magyar diplomáciának be kellett ismernie, hogy a mindent vissza! külpolitikai elvét föl kell adnia. Különösen az önálló és független Szlovák Köztársaság 1939. márciusi létrejötte után, amely mutatta, hogy a náci Németországnak nagyobb szüksége van egy dominanciája alatt álló szlovák bábállamra, mint egy területileg megnagyobbodott és megerősödött Magyarországra.

Jozef Tiso az első bécsi döntés utáni első rádióbeszéde egészen a második világháború végéig meghatározta a szlovák–magyar viszonyt. Ebben a szlovák politikus így fogalmazott: „A német–olasz döntéskodás nem az etnikai helyzet alapján döntött. Nincs mit tenni, csak fejet hajtani és dolgozni. De senki sem akadályozhatja meg nekünk, hogy az egész világ előtt kijelentsük, a szlovák nemzet tragikus sérelmet szenvedett el.”

A nyolcvan évvel ezelőtt kihirdetett első bécsi döntés értelmében visszatért, többségében magyarok lakta keskeny felvidéki sáv – hasonlóan az 1939 márciusában visszaszerzett Kárpátalja területéhez – nem sokáig maradt a magyar állam része. A második világháborúban elszenvedett vereséget kifejező 1945. januári moszkvai fegyverszüneti egyezmény értelmében a magyar haderő visszavonult Magyarország 1937. december 1-jei határai mögé. A hadiállapotot lezáró 1947. februári párizsi béke egy kis területet – a Pozsonnyal szemközt három magyar faluval – északi szomszédunknak adott.

A világháború utáni csehszlovák politikai elit alapvetően magyarellenes volt, s megkezdődött a felvidéki magyarok megbélyegzése, üldözése, kitelepítése.

Miklós Péter - www.magyaridok.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>, illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

